

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๔

วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของนายนคร ดวงแก้ว และนายสุบรรณ สาระพันธ์ จำเลยในคดีอาญา หมายเลขดำที่ อ. ๒๓๐๕/๒๕๕๒ มายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ได้รับความว่า พนักงานอัยการจังหวัดแพร่ เป็นโจทก์ฟ้องนายนคร ดวงแก้ว ที่ ๑ และนายสุบรรณ สาระพันธ์ ที่ ๒ เป็นจำเลย ความผิดฐาน ร่วมกันมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ (เฮโรอีน) หนัก ๔๕.๘ กรัม จำนวนเป็นปริมาณเฮโรอีน ไฮโดรคลอไรด์บริสุทธิ์หนัก ๓๖.๕ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาต ศาลจังหวัดแพร่ มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง จำคุกคนละ ๑๕ ปี จำเลย ทั้งสองให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ จำคุกคนละ ๑๐ ปี บวกโทษจำคุก

LIRT

๗ เดือน ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งรอกการลงโทษไว้ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๔๘/๒๕๓๕ ของศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เข้ากับโทษในคดีนี้ รวมจำคุกจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๑๐ ปี ๗ เดือน และริบเฮโรอินของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ในชั้นพิจารณาจำเลยให้การรับสารภาพว่า ร่วมกันมีเฮโรอินไว้ในครอบครองเพื่อเสพเท่านั้น มิได้มีเฮโรอินไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย แต่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานมียาเสพติดของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยอาศัยคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน ซึ่งจำเลยให้การแต่เพียงว่า ซื้อยาเสพติดของกลางเพื่อนำมาเสพและแบ่งขายให้กับเพื่อน ซึ่งติดยาเสพติดของกลางด้วยเท่านั้น รวมทั้งอาศัยการรับฟังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้จับกุมและเป็นพนักงานสอบสวน และพยานโจทก์ซึ่งให้การได้ความคล้ายคลึงกันเพียงว่า สอบถามจำเลยทั้งสองแล้ว จำเลยทั้งสองรับว่า ซื้อเฮโรอินของกลางเป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปเสพและจำหน่ายให้แก่พรรคพวกที่ติดยาเสพติดเท่านั้น การลงโทษจำเลยว่า กระทำความผิดฐานมียาเสพติดของกลางเพื่อจำหน่าย โดยรับฟังมาดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยเหตุผล

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ พิพากษายืนเพราะเห็นว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นข้อสันนิษฐานโดยเด็ดขาด เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันมีเฮโรอินซึ่งคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์หนักถึง ๓๖.๕ กรัม ไว้ในครอบครองเช่นนี้ จึงถือได้ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันมีเฮโรอินดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายแล้ว จำเลยทั้งสองจะอ้างหรือนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวหาได้ไม่ จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดตามฟ้อง ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น

จำเลยทั้งสองฎีกา โดยในฎีกา จำเลยทั้งสองโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับกับจำเลยทั้งสองไม่ได้ ตามมาตรา ๖ อีกทั้งโจทก์ไม่มีพยานผู้ใดเห็นว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่ายเฮโรอิน แม้จำเลยทั้งสองรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่ในชั้นศาลได้ให้การปฏิเสธ เป็นภาระหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบพิสูจน์ให้เห็นความผิดของจำเลยทั้งสอง

ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ยกบทบัญญัติพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ที่จำเลยฎีกาโต้แย้งว่า บทกฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ เป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับเรื่องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอ การพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้ พิจารณาวินิจฉัย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า คำโต้แย้งของคู่ความ ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้” และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เป็นกรณีที่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ (ผู้ร้อง) ในคดีอาญา หมายเลขดำที่ อ. ๒๓๐๕/๒๕๔๒ โต้แย้งในฎีกาว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และเป็นกรณีที่ศาลฎีกาจะใช้บทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับ บทบัญญัตินี้ดังกล่าว รวมทั้งข้อโต้แย้งของจำเลยมีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย เมื่อศาลฎีกาส่งคำโต้แย้ง มายังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือเฉพาะรายหรือเฉพาะกรณี que เห็นสมควร” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” แสดงว่ากฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษมีเจตนารมณ์เพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ จึงบัญญัติเป็นข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ว่า มิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษดังกล่าว โดยมีข้อยกเว้นกรณีการมีไว้ในครอบครองอันจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขก่อนจึงจะมีไว้ในครอบครองได้ การกระทำใดๆ ที่เป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เป็นปริมาณซึ่งจำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป กฎหมายให้ถือว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อจำหน่าย ดังนั้น คู่ความไม่อาจนำสืบหรือพิสูจน์หักล้างบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างอื่นได้ และเป็นอำนาจของศาลที่จะวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเช่นนั้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” หมายความว่า การที่บุคคลใดอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลย รัฐธรรมนูญให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลซึ่งอยู่ในฐานะดังกล่าวไม่มีความผิดเพื่อเปิดโอกาสให้ได้ต่อสู้ตามกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นธรรม และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมจะปฏิบัติต่อบุคคลซึ่งอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ด้วย ทั้งนี้ เพราะปัญหายาเสพติดให้โทษในปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญร่วมกันของนานาประเทศ ประกอบกับยาเสพติดให้โทษเป็นภัยร้ายแรงต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์ จึงต้องมีบทลงโทษที่หนักกว่าปกติ รวมทั้งต้อง

LIRT

มีมาตรการลงโทษขั้นเด็ดขาด การที่กฎหมายกำหนดปริมาณสารเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เป็นจำนวนที่ชัดเจน ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง นั้น มุ่งประสงค์เพื่อลงโทษผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ซึ่งคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป เสมือนว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นไปเพื่อการจำหน่ายเนื่องจากยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นั้น เป็นภัยต่อสังคมอย่างใหญ่หลวง บุคคลไม่พึงเสพและไม่พึงผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง หากการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้มีครอบครองมีปริมาณมากเท่าใด ผลกระทบอันเป็นภัยต่อสังคมก็จะยิ่งมีมากขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามการที่กฎหมายกำหนดปริมาณสารเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เป็นเพียงเกณฑ์เปรียบเทียบสำหรับฐานความผิดที่จะนำไปสู่การลงโทษเท่านั้น กล่าวคือไม่ว่าจะมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ไว้เพื่อเสพหรือไม่ก็ตาม หากมีไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึงยี่สิบกรัม โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท” หากมีไว้ในครอบครองมากขึ้น หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายตามบทบัญญัติของมาตรา ๑๕ วรรคสอง ต้องรับโทษหนักขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่งซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตและปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท” และวรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้ายาเสพติดให้โทษนั้นมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต” หมายความว่า ผู้ที่จะได้รับโทษตามที่กฎหมายดังกล่าวบัญญัติจะต้องผ่านการพิสูจน์หรือนำสืบของโจทก์แล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง โดยศาลจะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยหรือพิพากษาชี้ขาด และกำหนดโทษแต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่รับรองหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายอาญาของนานาประเทศ มีเจตนารมณ์เพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคล ซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาทั่วไป ซึ่งมีหลักการว่า ในคดีอาญาโจทก์มีภาระต้องนำสืบการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ครบทุกองค์ประกอบแห่งความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่จำเป็นต้องนำหลักฐานมาพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนและตราบโดยยังไม่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าได้กระทำความผิด บุคคลนั้นจะได้รับความคุ้มครองตลอดไป เจ้าหน้าที่ของรัฐจะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยโดยเสียงข้างมาก ๑๒ ต่อ ๒ เสียง
ว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

นายประเสริฐ นาสกุล	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายกระมล ทองธรรมชาติ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลโท จุล อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอมร รักษาศักดิ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิตินัทธ์ประกาศ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอูระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT